

SVETLICE BOHOSLUŽOBNE OŽILI

Dňa 13.10. 2021 sa pri príležitosti chrámového sviatku Pokrova Presvätej Bohorodičky opäť rozozvučal zvon v chráme vo Svetliciach. Vzhľadom na počet veriacich v tejto obci, sa bohoslužby v tomto chráme konajú len niekoľkokrát do roka.

Architektonicky dominantný chrám s veľkou históriou, situovaný v krásnom a tichom prostredí, stále viac a viac láka veriacich z okolitých obcí. Bohoslužby sa začali večernou, ktorá sa konala v nádhernej atmosfére pri sviečkach. Pokračovalo sa na druhý deň sv. Liturgiou, počas ktorej miestny správca o. Miroslav Pavlenko v kázni zdôraznil krásu a podstatu tohto historického miesta.

Taktiež spomenul významné osobnosti, ktoré sú spojené so svetlickým chrámom. O. Vasil'a Ptaščuka, ktorý viedol budovanie tlačiarne ladomirovského monastiera. V okolí chrámu sa nachádza aj jeho hrob. Počas druhej svetovej vojny tu o. Vasil' pokrstil takmer 600 Židov, čím ich zachránil pred deportáciou. Spomenutý bol aj archimandrita Andrej Kolomacký, ktorý projektoval stavbu chrámu. Svetlický chrám sa môže pýšiť aj tým, že sa v ňom nachádza jedna z najstarších kópií čudotvornej ikony Počajevskej Bohorodičky na území Slovenska.

Daj Bože, aby sme sa na tomto krásnom mieste stretávali častejšie a oslavovali meno Hospodina.

Presvjataja Bohorodice, spasi nas!

Kamil Kurt'ak

PRAVOSLÁVNÝ KŇAZSKÝ SEMINÁR V PREŠOVE

Bolo už typické chladné jesenné počasie, keď sme si veselo poskakovali po listím sfarbenom chodníku a s netrpelivo radostným výrazom v dialke hľadali siluetu tej druhej. Po nekonečne dlhej letnej prestávke sme sa opäť stretli tak, ako to už u nás býva zvykom, s perami zvlňenými do širokého úsmevu, lemujúceho naše tváre, s iskričkou nedočkavosti v očiach a tentoraz aj s hrejivým pocitom, že sme na našej ceste konečne tak, ako sme si to takmer pred rokom zaumienili. Spolu.

Naše kroky sprevádzané hlasným rozoberaním všemožných zážitkov z leta i skorej jesene po chvíli vystriedal tichý, pokojný spev bohoslovcov, ktorý sa nám dostal do uší na chodbe Pravoslávneho kňazského seminára v Prešove. Ten sa po letnom období opäť naplnil seminaristami, študentmi i študentkami a jeho chodby, cez ktoré sme prechádzali, dýchali svojou typickou príjemnou atmosférou o čosi viac. Každým krokom sme intenzívnejšie cítili vôňu kadidla, ktorá sa po nevelkom obydli bohoslovcov šírila z malej kaplnky zasvätenej svätému apoštolovi a evanjelistovi Jánovi Bohoslovi, ktorého sviatok sme si v nasledujúci deň pripomínali. Každý správny „kermeš“ sa však za-

čína už večer, a preto sme ho aj my začali veľkou večerňou.

INAK, ALE SPOLOČNE

Vchod do ikonami rozpísaného chrámu prináša akýsi únik z reality. Pre mnohých obyvateľov seminára sa stal nielen chrámom, ale aj útočiskom v ťažších chvíľach, miestom, kde radi prichádzajú. Je maličký, vo vzduchu neustále cítiť ladan a aj v tak živej budove, plnej mladých ľudí, v ňom cítiť pokoj i Božiu blahodať. Pre Marínu je tento chrám i seminár druhým domovom, pre mňa zasa miestom častých návštev. Myslíme si však, že jeho útulnosť, schopnosť upokojiť i povzbudiť nie je obmedzená vzťahom k semináru, či mládeži. Práve naopak. Aj ľudia, ktorí na skromnom seminári žijú, sú rôzni, každého z nich tam drží čosi iné, každého z nich si Isus Christos pritiahol inak, inými prostriedkami i inou cestou. Všetkých však aj podľa slov bohoslovcov spája to isté. *„Podľa mňa je seminár pre mladého pravoslávneho kresťana ideálnym miestom, miestom, kde môže prežívať svoju vieru aktívne s ostatnými. Miestom, kde môže klásť otázky, ktoré vo svojom vnútri má, kde nadobúda akési spojenie s inými ľuďmi hľadajúcimi rovnaké odpovede,“* začal rozprávať a potvrdzovať naše pocity jeden z prvákov. *„Mám pocit, že sa tu v seminári aktívnejšie zúčastňujem duchovného života a posúvam sa dopredu spolu s ľuďmi, ktorí vyznávajú rovnaké hodnoty ako ja. Je to o viere, o bohoslužbách, ale aj o mnohých iných krásnych chvíľach, o priateľstvách, ktoré sú vzácne, o rôznych aktivitách, ktoré robíme vo voľnom čase spolu. A to je dôležité.“*

V duchu jednoty a príjemnej predsviatočnej atmosféry sme sa preto aj my rozhodli zmeniť naše plány a vymeniť

večernú prechádzku Prešovom za spoločné pitie čaju. Popri rozoberaní dôležitých i úplne nepodstatných tém sme si len veľmi letmo uvedomovali zmenšujúci sa objem čajníka a narastajúce sa číslo na hodinách. Tie sa však nemilosrdne točili ďalej a my sme si po chvíli polihali do postelí, tešiac sa na rannú „kermešovskú“ Liturgiu.

Tú slúžili všetci traja semináru blízki kňazi, otec Milan Gerka, otec Dimitrij Paster a aj archimandrita Serafim. Niesla sa v duchu radosti zo sviatku, z toho, že sme spolu, z toho, že máme chrám, ktorý nás aj napriek rôznym dialkam od domu a od našich domovských chrámov spája. Spev v podaní bohoslovcov bol oproti spevu na cirkevných obciach obohatený o akýsi súťaživý duch mladých ľudí, o mladícku silu a odhodlanie, ale i pokoru prispôbiť sa kamarátom. O nefalšovanú radosť zo života v Cirkvi. Po sviatočnej Liturgii, kázni otca Gerku a zborovom „Mnohaja lita“ sme v družnej debate, neutíchajúcej ešte z predošlého večera, pokračovali aj na spoločnom obede v seminárnej jedálni.

KTO HĽADÁ, NÁJDE

A keď sme po chvíli už s plnými žalúdkami sedeli na stoličkách a dopíjali posledné dúšky čaju, uvedomili sme si, že obed by bol až príliš skorým koncom dňa. Spoza farebných stromov vykukujúce slniečko nás preto vytiahlo von z jedálne i malých izieb a donútilo nás nasledovať jeho lúče. Tie nás zaviedli na neďaleký okraj Prešova, konkrétne na Cemjatu. Debata bola hlasná, ľudí v autobuse veľa, mladícka nerozvážnosť sa ani z vysokoškólov ešte úplne nevytratila a my sme sa, čuduj sa svete, ocitli nie práve tam, kde sme na začiatku chceli. Zamotané lesné cestičky nám miestami pripomínali naše

vlastné myšlienky, avšak spoločné chvíle v prírode sú krásne za každých okolností. Preto sme vo veselej nálade Cemjatu spoznali o čosi viac a cestu domov sme našli až po máličko dlhšej prechádzke.

Nič však nezanechalo na celom víkende väčšiu stopu ako fakt, že sme sami sebe a snád' prostredníctvom tohto článku aj vám opäť ukázali a pripomenuli, že máme miesto, ktoré nám každodenne ukazuje a pripomína, že môžeme byť mladí i kresťania zároveň. *„Je to miesto, ktoré nás pripravuje do nášho budúceho duchovného povolania. Aj keď nie každý sa napokon stane kňazom, učiteľom i vychovávateľom nám svojím prístupom i osobným vzťahom ku každému poskytujú nielen spoločenské hranice, ale i duchovný základ, na ktorom môžeme aj po skončení štúdia stavať, ktorý nás obohatí na celý život. A ktovie, možno nie len nás, ale aj spoločnosť, v ktorej sa rozhodneme žiť. Lebo ako hovorí evanjelista Ján: „Nie vy ste si zvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo, aby vám Otec dal všetko, o čo Ho budete prosiť v mojom mene.“*

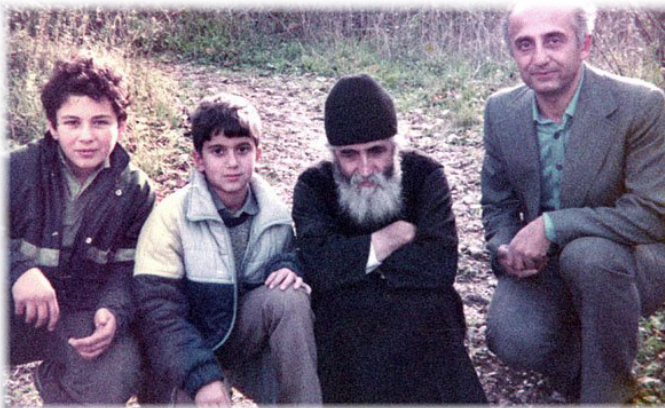
Julka a Marína

POZNANIE BOHA

Mnohí z nás počas svojho života stretávajú rôznych ľudí, či už doma, vo svojom okolí, v škole, v zamestnaní alebo len tak náhodne. Každý človek, ktorého sme vo svojom živote spoznali, v nás zanechal určitú stopu a takisto aj my v ňom. Tou stopou je život tohto človeka, jeho správanie, zmýšľanie a konanie.

Zo životov svätých vieme, ako sa pri nich ľudia začali meniť, ako sa zmenili na zbožných a duchovných. Prečo?! Pretože títo svätí nosili vo svojom srdci Boha. Svojím duchovným životom dokazovali, že Boh je láska a miluje všetkých ľudí, dokonca ľutuje a žiali nad tými, ktorí žijú bez Neho, odvrátili sa od spasiteľnej

cesty a dali sa na cestu širokú, plnú hriechu, vášní a rozkoše. Tak, ako slnko svieti na náš dom, ohreje múry a vo vnútri máme príjemne teplo, tak aj človek svojím svätým životom žiari, hreje naše srdcia, v ktorých je teplo Božej blahodate.

No my dnes nežijeme sväto, vyhýbame sa duchovnému životu, chránime sa pred všeličím možným, avšak nie pred hriechom. Ak by sme poznali Božiu lásku a žili ňou, nechcelo by sa nám hrešiť, neubližovali by sme jeden druhému, nepáchali by sme neprávosť, nešírili by sme lož a klamstvo, ale snažili by sme sa v každom človeku, ktorého stretneme, vidieť len to dobré a svetlé. Metropolita Antonij Surožský hovorí takéto hlboké, láskou presiaknuté slová: *„Keby ste vedeli, že človek, s ktorým sa rozprávate, môže čoskoro zomrieť a tón vášho hlasu, obsah vašich slov, vaše pohnútky, vaše správanie, váš vzťah k tomu človeku, vaše úmysly sa stanú tým posledným, čo ten človek prijme a odnesie si do večnosti, správali by ste sa tak citlivo, tak starostlivo, s takou láskou, ako sa len dá!“*

Nie je ľahké žiť na tomto svete bez toho, aby sme nevykonali nejaké zlo, no všetci sme ľudia a každý z nás má svoje slabosti a nedostatky, podstatné je však vidieť ich, pokoriť sa a modliť sa k Bohu, aby nám pomohol zbaviť sa ich. Svätý Siluan Atoský sa modlil k Bohu takto: *„Bože, daj, aby Ťa všetci ľudia poznali vo Svätom Duchu.“* Prečo práve vo Svätom Duchu? Pretože Svätý Duch učí pravde, ktorá človeku otvára srdce a činí ho hodným poznať Boha, ktorý doňho vchádza, a človek sa stáva „Bohonoscom“, čiže človekom, ktorý vo svojom srdci nosí Boha.

Azda existuje niečo radostnejšie ako to, že človek môže vo svojom srdci nosiť živého Boha a Spasiteľa nášho Isusa Christa?! Nie, pretože všetky ostatné radosti tohto sveta sú len dočasné, ktoré nás na chvíľu povzbudia, avšak potom, keď odídu,

zanechávajú za sebou trpkosť, prázdnotu a chlad. Avšak Boh nám svojím pôsobením v našom srdci dáva okúsiť skutočnú a večnú radosť, ktorú prežíva duša už v Božom Kráľovstve. Svätý Serafim Sarovský o poznaní Boha hovorí: *„Keď nespoznáš Boha, nebudeš Ho môcť milovať. Aby si Ho miloval, musíš Ho spoznať, pretože poznanie Boha predchádza Jeho lásku.“* Prvé a veľké Božie prikázanie nám hovorí: *„Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné: Milovať budeš svojho blížneho, ako seba samého. Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci.“* (Mt 22:37-40)

Teda, aby sme mohli milovať Boha, musíme Ho prv spoznať, to isté platí aj pri našom blížnom. A poznanie Boha spočíva v tom, že človek prv spozná seba, svoju úbohosť a hriešnosť, odkryje pred samým sebou svoju dušu, hľadá do nej a plače nad všetkým zlom, ktoré nahromadil vo svojom živote. I vtedy prichádza duch pokánia, človek prelieva horké slzy a Boh, ktorý to všetko vidí, prichádza k tomuto človeku a ako márnотratného syna ho objíma, bozkáva a teší sa, že Jeho bludná ovečka sa vrátila k svojmu pastierovi. Samozrejme, od človeka, ktorý o Bohu nikdy nič nepočul a nehlási sa k žiadnej viere alebo náboženstvu, nemôžeme chcieť, aby sa z ničoho nič stal veriacim a zbožným človekom, či poznal Boha. Boh, ktorý všetkých nás pozná, vie o každom jednom z nás, čoho sme schopní, čo potrebujeme a kedy je správny čas

dať nám poznanie, či po-volať nás k sebe. Zo skutkov apoštolských určite všetci poznáme rozprávanie o tom, ako sa z nepriateľa kresťanov stal verný služobník Christa – apoštol Pavol, ktorý sa predtým volal Šavol. Nenávidel cirkev, zabíjal kresťanov a vykonal mnoho zlého, avšak Boh i napriek tomu, že vedel, aký je Šavol zlý, vyvolil si ho a

urobil z neho veľkého lovca ľudí do Christovej cirkvi. Na tomto príklade môžeme pozorovať, že Boh nepozera na to, aký je človek zlý alebo dobrý, koľko má hriechov, či veľa alebo menej, a pod.

Boh je Boh a ak chce, hneď v danej chvíli obráti človeka a dá ho na cestu spásy. Boh totiž pozerá do nášho srdca a ak v ňom nájde trošku miesta aj pre Neho, zapáli tam oheň svojej lásky, ktorá v človeku spáli všetko zlo a ten sa stáva použiteľným na veľké Božie veci, lebo Hospodin nemá záľubu v smrti hriešnika, ale aby sa obrátil a mal život. Ez (33, 11)

Ludvig Kináč

Foto: pemptousia.com, greekcitytimes.com

DETI NA SVÄTEJ LITURGII

Aj keď sa v niektorých chrámoch slúži Liturgia každý deň, väčšina ľudí tu prichádza oveľa menej. Aká je „norma“ a či vôbec možno v takom prípade hovoriť o norme? Sväté Písmo, Tradícia a rozhodnutia snemov hovoria o tejto norme: minimálne raz do týždňa.

Sám Boh nám dal prikázanie, aby sme jeden deň v týždni zasvätili Jemu a posvätili tak každý týždeň v roku: „*Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu. Siedmy deň je sobota pre Hospodina, tvojho Boha.*“ (Ex 20,9-10)

Nevyhnutnosť nedeľnej účasti na cirkevnom bohoslužení bola ustanovená v 80. pravidle 6. všeobecného snemu.

Keď sa pýtame sami seba, načo pri-

vádzať deti každý týždeň do chrámu, vyššie spomenuté by malo byť odpoveďou. No aj tak vznikajú pochybnosti. Predsa len malé deti nie sú schopné zbožného správania, rýchlo ustanú a vyčerpávajú aj všetkých naokolo. A dospievajúci? Zdajú sa byť dostatočne zrelí, no unavia sa skoro tak rýchlo ako malé deti a bohabojné správanie im niekedy tiež nič nehovorí. No aj tak by sme chceli, aby boli deti nielen prítomné na Liturgii, no aby sa aj postupne naučili chápať to, čo v chráme prebieha. Ako pomôcť deťom zaľúbiť si Boží chrám?

Niekedy môžeme počuť takýto názor: „*Cirkevné bohosluženie vo všeobecnosti neuvažuje o prítomnosti detí alebo aspoň maličkých. Ťahať deti na službu je akási nová móda a nie je to zbožné...*“

No s určitosťou možno tvrdiť, že deti oddávna privádzali ku Christovi a boli súčasťou bohosluženia. O mnohých svätých vieme, že keď boli ešte deťmi, mali radi bohoslužby. Tak o sebe hovoril aj prepodobný starec Paisij Svätohorský, že od detstva prichádzal do chrámu skôr ako *ponomarj* (obsluhujúci v chráme).

V Apoštolských ustanoveniach (podpísané sv. Klimentom Rímskym, zostavené do 4. storočia) sa opisujú modlitebné prosby za katechumenov takto: „*Na každé z týchto zvolaní diakona nech národ, ako sme už skôr povedali, hovorí: Hospodi pomiluj, - a predovšetkým deti.*“

Tak, ako je detský pôst príhovorom nevinných detí za previnilých rodičov, tak je aj detská modlitba za kajúcich sa dospelých osobitne dôležitá pre celú Cirkev. Sv. Ján Zlatoústý o tom takto hovorí: „...v prvej modlitbe, ktorú prinášame za posadnutých, prosíme milosť. Potom v druhej – za kajúcich sa – prosíme pre nich veľkú milosť. Nakoniec v tretej – za samých seba, v ktorej z celého národa poukazujeme na nevinné

deti, - úpenlivo prosíme Boha o milosť. Keďže si uvedomujeme svoje prehrešenia, tak za tých, ktorí sa v mnohom prehrešili a sú hodní odsúdenia, sa sami modlíme, no za samých seba predkladáme modliace sa deti, zosobňujúce jednoduchosť, ktoré čaká nebeské kráľovstvo."

V Apoštolských ustanoveniach je opísaná veľmi usporiadaná organizácia - kto, kedy a čo má robiť, aby sa v čase slúženia zachovávala zbožnosť. Takýto je napríklad poriadok v čase Eucharistického kánonu: *„Medzitým nech sa deti postavia k ambónu a stojí pri nich iný diakon, aby nevyrušovali. Ďalší diakoni nech obchádzajú a dohliadajú na mužov a ženy, aby nenastal žiaden šum, aby nikto nepokyvoval (hlavou), nešepkal alebo nedriemal. Diakoni tiež nech stoja pri dverách mužov a hypodiakoni pri dverách žien, aby nikto nevychádzal, dvere sa neotvárali, hoci by aj prišiel niekto z verných."*

Apoštol Jakub tento moment Liturgie opisuje nasledovne: *„Nech nikto z katechumenov, nikto z počúvajúcich, nikto z neverných, ani nikto z inoverných! Modliaci sa prvou modlitbou, odídte. Matky, vezmite k sebe deti."*

Žiaľ, nie je celkom jasné, aký vek má na mysli, pretože hranice detstva boli v rôznych časoch iné. Deti stojace pri ambóne môžu mať 7 aj 12 rokov (no napríklad v 4. storočí bolo v Rímskej ríši dosiahnutie dvanásteho roku života u dievčat zvyčajným vekom ich vydaja, bol to už začiatok mladosti). No aj tak, prosba k ženám vziať svoje deti na ruky poukazuje na to, že deti sú ešte malé.

Samozrejme, vyššie uvedené dnes len ťažko doslovne praktizovať. Poslúži nám to však na ilustráciu, že cirkevné bohoslužby oddávna rátili s účasťou veľmi malých detí.

Zdroj: <https://pravoslavie.ru/135108.html>

Jaroslava Žáková

O MANŽELSTVE (Svätý Porfirij Kavsokalivit)

V máji v roku 1972 istý mladý muž, duchovné dieťa otca Porfirija, navštívil starca v Kallithey, kde vtedy žil, aby sa s ním poradil ohľadom jedného osobného problému. Otec Porfirij mal rád tohto mladého muža, bral ho ako člena svojej rodiny a veľmi sa tešil z jeho návštevy. Ich rozhovor trval už niekoľko hodín, keď otec Porfirij, ako obyčajne, prechádzajúc od jednej témy k druhej, povedal:

- *A teraz mi porozprávaj o tom, čo najviac zamestnáva tvoju myseľ.*
- *Odkiaľ o tom viete? Nikomu som o tom nehovoril.*
- *Hovor, hovor, blahoslovený, rozprávaj...*

Skutočne, mladík sa vtedy zoznámil s jedným dievčaťom. Pred tým, ako ju požiada o ruku, chcel vedieť názor starca. Tak to robil vždy. Ak otec Porfirij niečo nepovolil, mladík už potom v danej veci nepodnikal žiadne ďalšie kroky a to navzdory akémukoľvek tlaku okolia. Mladík teda podrobne porozprával starcovi o svojich plánoch a poprosil ho o radu.

- *Máš fotku toho dievčata?* – opýtal sa otec Porfirij. – *Daj mi ju.*

Vzal do rúk fotku a dlho si ju mlčky prezeral.

- *Čo ste tam uvideli, otče? Prečo nič nevravíte? Je dobrá alebo nie?*

- *Je to veľmi dobré dievča, iba veľmi činorodé a neposedné. Budeš to mať s ňou veľmi ťažké.*

- *Tak potom... rozídem sa s ňou.*

- *Nie! Chcel si doktora, tak si ho aj dostal. Prosil si u Boha lekára, On ti toho lekára dal. A teraz hovoríš: „Rozídem sa?“ Všetkým tvojim známym sa zapáčila. Aj tvoji rodičia sú s ňou spokojní. Chcú ťa v svojej starobe vidieť zaopatreného a šťastného. Tak do toho! Ja sa budem za vás veľa modliť. Tvoju nevestu tiež prijmem medzi svoje duchovné deti, tak, ako som kedysi prijal aj teba. Budete často prichádzať ku mne, ja sa budem tešiť, ľubiť vás a budem na vás pyšný. Božie požehnanie nech bude s vami. Všetko bude s Božou pomocou dobré. Tak aj bolo. Mladík sa s dievčaťom oženil a jeho mladá žena sa stala duchovnou dcérou starca.*

Ale tento manželský pár začal svoj život v trápeniach a nepokoji. Dôsledkom neustáleho napätia bolo to, že mladá žena nemohla dlho otehotnieť. Nijaké slová útechy starca nepomáhali. Jej vnútorný nepokoj dosiahol vrchol, a preto sa rozhodla podstúpiť bolestivé a pomerne drahé lekárske vyšetrenie. Otec Porfirij však stále tvrdil to isté: *„Budeš mať dieťa! Netráp sa a nemíňaj zbytočne peniaze. Ešte raz ti hovorím: budeš mať dieťa!“* A naozaj, v krátkom čase sa tejto žene narodil rozkošný chlapček, dar Boží, požehnaný rukou samotného starca. Treba podotknúť, že tento pár mal len jedno dieťa. Preto otec Porfirij hovoril: *„Budeš mať dieťa“*, nie *„Budeš mať deti“*. Ten, kto pozorne počúval slová starca, ľahko chápal ich skrytý zmysel.

Keď prvýkrát uvidel novonarodené dieťaťko, povedal šťastným rodičom: *„Toto dieťa je plod mnohých modlitieb.“*

Zdroj: Starec Porfirij Kavsokalivit: Cvetoslov sovetov (predanie.ru)

Preložila J. Kapraľová

ZÁZRAČNÉ IKONY A S NIMI SPOJENÉ MONASTIERE NA CYPRE

V novembrovom čísle by som Vám rada predstavila dve zázračné a veľmi známe ikony Bohorodičky, ktoré sa nachádzajú na Cypre. Každá z nich má svoju zaujímavú históriu.

MONASTIER A ZÁZRAČNÁ IKONA MACHAIRAS

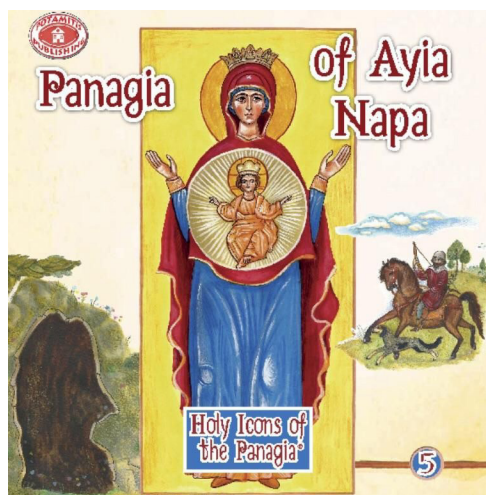
Monastier Machairas sa nachádza na svahoch Kionie, v údolí pohoria Machairas. V tomto monastieri sa nachádza zázračná ikona Panagia (Presvätá Bohorodička) Machairas, ktorá sa pripisuje evanjelistovi Lukášovi.

Názov monastiera je teda odvodený práve od tejto ikony, ktorej históriu si teraz priblížime. Podľa tradície neznámy mních prepašoval túto ikonu na Cyprus niekedy medzi 8. a 9. storočím nášho letopočtu, kedy nastalo obdobie tzv. *ikonoborectva*, kedy boli ikony ničené a veriaci sa ich snažili rôznymi spôsobmi zachrániť.

Mních ju držal vo svojej jaskyni až do svojej smrti. Pustovníci Ignatios a Neophytos, požehnaní Božou milosťou, objavili túto jaskyňu okolo roku 1145. Celá však bola obrastená kríkmi a mnísi sa neboli schopní dostať dovnútra. Potrebovali nejaký nôž, aby mohli kry prerezať. A ten sa pred nimi zázrakom objavil. Na základe tejto udalosti bola odhalená ikona pomenovaná „Machairiotissa“, z gréckeho slova „machairi“, čo v preklade znamená *nôž*. Monastier bol postavený na rovnakom mieste, pričom si ponechal

šiel ikonu Presvätej Bohorodičky. Poľovník zavolať miestneho kňaza, ktorý ikonu preniesol do chrámu a spoločne s veriacimi ďakovali Presvätej Bohorodičke za to, že im takýmto spôsobom svoju ikonu odhalila. Názov ikony je teda odvodený od miesta, kde bola objavená. Slovo „napa“ znamená les. Po čase bol v okolí jaskyne postavaný chrám, a postupne aj monastier. Ten bol však počas tureckej invázie opustený. Na tomto mieste po rokoch vyrástlo mesto a aj nový chrám s rovnakým názvom *Ayia Napa*. Ikona je do dnešných čias zdrojom mnohých zázrakov.

V chráme sa tiež nachádza zázračný opasok *Ayia Napa*, ktorý si ženy zapínajú okolo pásu. Pomáha im pri ťažkostiach s počatím alebo počas tehotenstva.

MONASTIER A ZÁZRAČNÁ IKONA PANAGIA AYIA NAPA

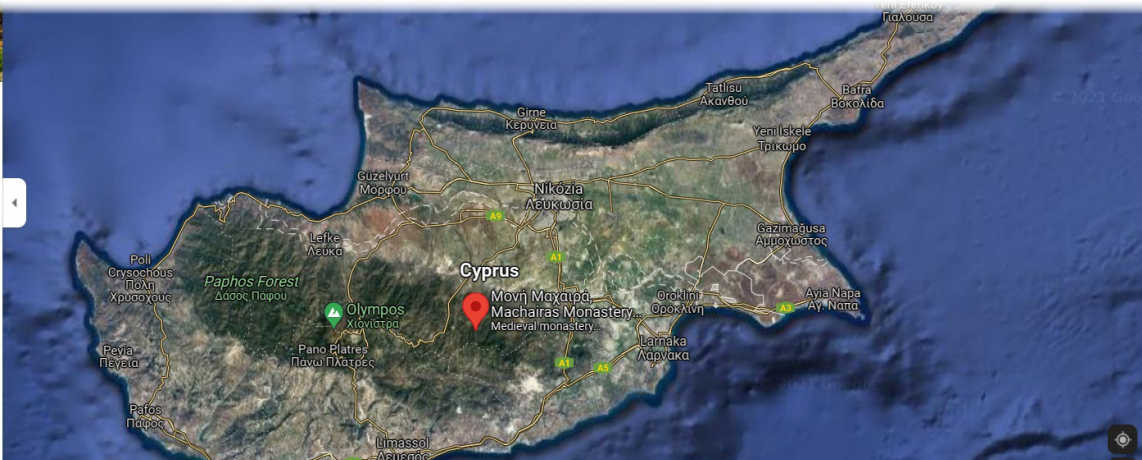
S históriou zázračnej ikony *Paganía Ayia Napa* sa spája podobný príbeh ako pri predošlej ikone.

Taktiež sa ju veriaci ľud snažil zachrániť pred zničením v časoch ničenia ikon. Podľa tradície raz cez les prechádzal poľovník, ktorý bol práve na love. Jeho pes niečo zacítil a rozbehol sa, až dobehol k jaskyni. Po príchode poľovník v jaskyni na-

Tatiana Vasiliou

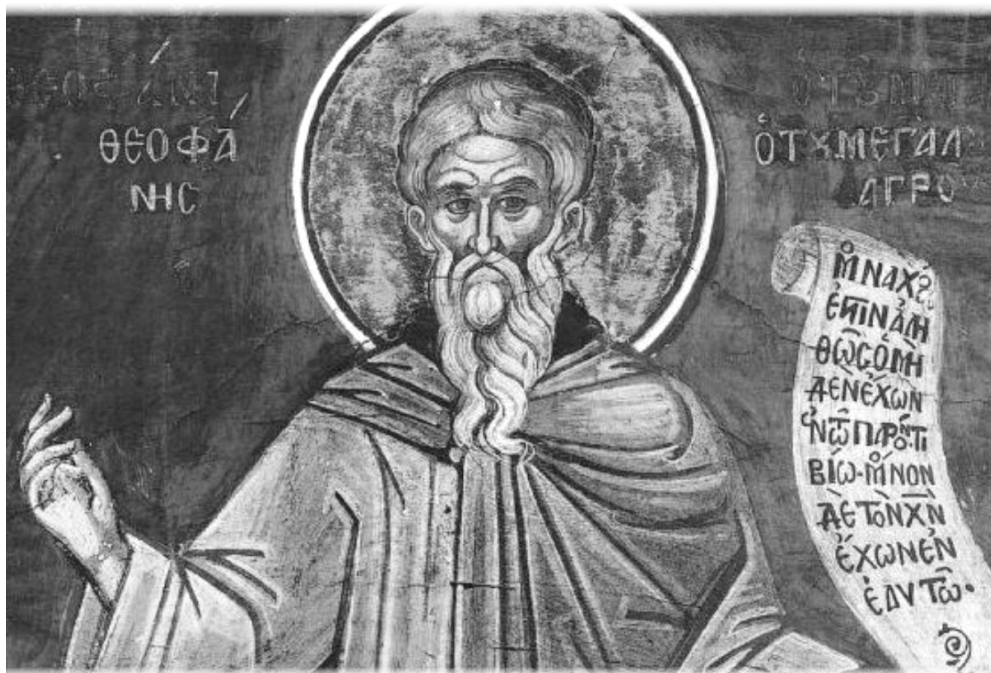
Zdroj: Machairas Monastery (visitcyprus.com), Panagia of Ayia Napa, Holy Icons of the Panagia 5, Potamitis Publishing

Foto: Machairas Monastery (visitcyprus.com), Panagia of Ayia Napa, Holy Icons of the Panagia 5, Potamitis Publishing. [Maps.google.com](https://www.google.com/maps)

POKRAČOVANIE TEOFANOVEJ CHRONOGRAFIE A KRONIKY MNÍCHA JURAJA

Obidve Pokračovania sa zachovali v niekoľkých rukopisoch z 11. – 16. storočia. Po vydaní textov Combefisom a I. Bekerom vydal grécky text a latinský preklad kroniky Juraja Mnícha. Náš výňatok pochádza z Pokračovania Juraja, hoci podobný variant má i Pokračovanie Teofana.

Došla správa od vojenského správcu Macedónie, že Symeon, vládca Bulharov, hodlá podniknúť výpravu proti Romajom. Príčina, pre ktorú sa Symeon rozhneval bola táto: cisárov otec Zautzes mal služobníka eunucha menom Musikos. Ten sa spriatelil s heladskými kupcami Stavrakiosom a Kosmasom bažiacimi po peniazoch, ktorí majú pred očami nehanebné zisky, vplyvom a prostredníctvom Musikovým preložili obchod Bulharov z hlavného mesta do Solúna, krivdu činia Bulharom pri vyberaní mýta. Bulhari to oznámili Symeonovi, ten to potom dal na vedomie cisárovi. Cisár však súc ovplyvnený svojím otcom, ktorý stranil Musikovi, počúval túto správu ako prázdne táraniny. Bulhar rozhorčený vysielal vojenskú výpravu proti Romajom.

Dozvediac sa o tom, cisár vysielal proti Bulharom vojvodu Krinitisa so zbraňami a mnohými poprednými mužmi hlavného mesta. V bitke v Macedónii Romajovia boli zahnaní na útek, padol Krinitis, Armén Kurtikis a všetci ostatní.

Zajatým Kozárom z telesnej stráže Levovej dal Symeon poodrezávať nosy a poslal ich do hlavného mesta na potupu Romajom. Cisár, keď uvidel tieto veci, rozhorčil sa a Niketu, zvaného Skleros, vyslal s vojnovými loďami k rieke Dunaj, aby dal dary Turkom a získal ich do boja proti Symeonovi. Tento Niketas odíduc, stretol sa s ich náčelníkmi Arpádom a Kusanom a keď sa navzájom dohodli vo veci prepadu a keď prijal od nich rukojemníkov, vrátil sa k cisárovi. Cisár vyslal po mori patricija Nikefora Fokasa ako hlavného veliteľa, ktorí prenikli až do Bulharska.

Cisár však chcel mier, vyslal k Symeonovi svojho kvestora Konstantinaka, aby s ním rokoval o uzavretí mieru. Keď Symeon videl proti nemu smerujúce prípravy na mori i na suchu, uvrhol vyslanca do žalára ako takého, čo prišiel zo ľstivosti. Prepravili sa teda Turci cez Dunaj a kým Symeon bol zaujatý bojom s Fokasovým vojskom, podmanili si celé Bulharsko. Dozvediac sa o tom Symeon, pobral sa proti Turkom. Títo sa prepravili na druhý breh, udreli na Bulharov.

Symeon s vojskom sa dal na útek, že len ťažko im unikol do Distry. Turci žiadali cisára, aby vykúpil bulharských zajatcov, čo cisár urobil, vyšlúc mestských občanov, aby týchto bulharských zajatcov vykúpili. Symeon prostredníctvom drugária Eustathia predložil prosbu vo veci uzavretia mieru, čo mu cisár povolil

a vyslal Leva Choroisphakta, aby sa uzavrel mier. Nikeforos dostal rozkaz, aby sa vrátil s vojenským ľudom, podobne i drugárius Eustathios. Symeon však vôbec ne dbal na Leva, uvrhol ho väzenia pod pevný zámok.

Začal výpravu proti Turkom a keď im Byzantínci neposkytli pomoc a nerozvážne ich opustili, všetkých pobil, dajúc tak podklad svojej namyslenosti.

A vrátiac sa, našiel Leva v Mundrage a povedal mu: „Neuzavriem mier, ak nedostanem späť všetkých zajatcov.“ Cisár teda nariadil, aby ich vrátili a prišiel s Levom Symeonov dôverník Bulhar Teodor a prepustil ich.

Zdroj: Peter Ratkoš - Prameny k dejinám Veľkej Moravy

OVĚČKA 11

PODOBENSTVO O TALENTOCH

PODOBENSTVO O TALENTOCH

Isus povedal svojim učeníkom toto podobenstvo: „Istý človek sa chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a potom odcestoval. Ten, čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. Podobne aj ten, čo dostal dva, získal ďalšie dva. Ale ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl. Po dlhom čase sa pán týchto sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Predstúpil ten, čo dostal päť talentov, a vravel: „Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal.“ Jeho pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.“ Predstúpil ten, čo dostal dva talenty, a vravel: „Pane, dva talenty si mi odovzdal a hľa, získal som ďalšie dva.“ Jeho pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.“ Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent, a hovoril: „Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. Báľ som sa, preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje.“ Jeho pán mu povedal: „Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal? Mal si teda dať moje peniaze peňazomencom a ja by som si bol po návrate vybral, čo je moje, aj s úrokmi. Vezmite mu talent a dajte ho tomu, čo má desať talentov. Lebo každému, kto má, sa ešte pridá a bude mať hojne. Ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má. A neúčinného sluhu vyhodíte von do tmy; tam bude plač a škripanie zubami.“

VYSVETLENIE PODOBENSTVA

Ak sme od Boha dostali talent, nebudme leniví ako posledný sluha, ale rozvíjajme ho na Božiu slávu. Lebo Boh má rád pracovitých a snaživých. Boh nám zveril celý svet. On nám dôveruje a čaká, že budeme zodpovední vo svojej práci, aby sme raz vošli do radosti svojho Hospodina.

Ā ā	a
Б б	b
В в	v
Г г	h
Д д	d
Е е є	e, je
Ж ж	ž
З з	z
И и	i, ji (j)
І і	i, ji
К к	k
Л л	l
М м	m
Н н	n
О о	o
П п	p
Р р	r
С с	s
Т т	t
У у ѹ ѹ, Ѹ	u
Ф ф	f
Х х	ch
Ц ц	o, ó
Ч ч	ot
Ш ш	c
Щ щ	č
Ъ ъ	š
Ы ы	ruské y, poľské y, ko ruské y, esp. poľské
Ь ь	—
Ѣ ѣ	i
Ю ю	ju
Ѡ ѡ	ja
Ѣ ѣ	ja, 'a
Ѥ ѥ	ks
Ѧ ѧ	ps
Ѩ ѩ	f, t
Ѫ ѫ	i(y), v, j

Učíme sa čítať a rozumieť CIRKEVNOSLOVANSKÉMU JAZYKU (CYRILIKE)

- Prečítaj si citát z Biblie a nauč sa ho naspamäť.

Ѳалóмъ

ГДѢ, ѡбсѣдѣлъ мѧ ѣсѣ ѡ познѧлъ мѧ ѣсѣ:
 ТЫ познѧлъ ѣсѣ сѣдѧніе моѣ ѡ востѧніе моѣ.
 ТЫ разсѣдѣлъ ѣсѣ помышлѣніѧ моѧ
 ѡЗДАЛЕЧА:

Hospodine, Ty ma skúmaš a vieš o mne všetko;

Ty vieš, či sedím a či stojím.

Už zďaleka vnímaš moje myšlienky.

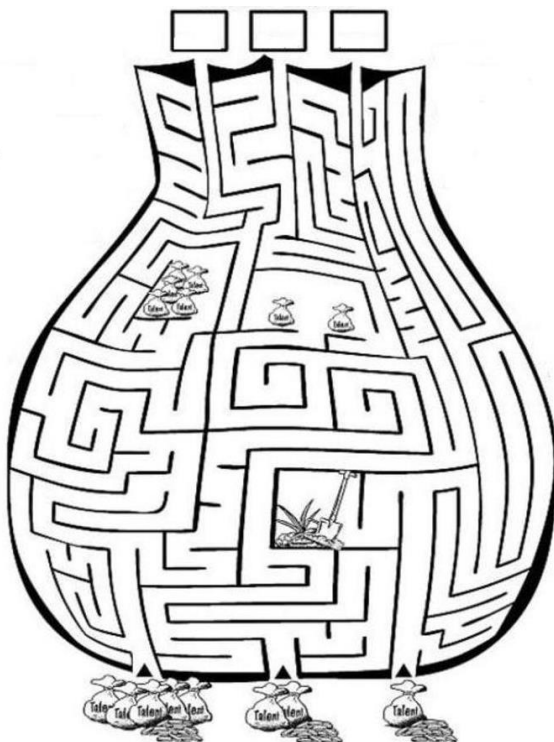
ŽALM 138. (139.) 1-2

Hospodine, Ty vieš
 o mne všetko;
 dokonca poznáš
 všetky moje
 myšlienky. Pomôž mi
 spútať každú zlú
 myšlienku, ktorá sa
 mi vkradne do mysle,
 a vnukni mi svoje
 myšlienky.

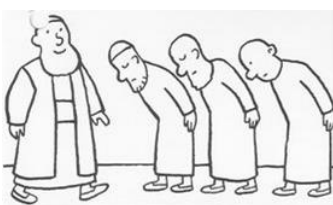

Úlohy pre škôlkarov

- Vylúšti bludisko a do cieľových štvorčiek napíš, koľko talentov mali sluhovia, keď sa ich pán vrátil.

- Usporiadaj obrázky podľa následnosti. Prerozprávaj príbeh.

- Nájdí 7 rozdielov medzi obrázkami.
- Prezri si rôzne talenty a prirad' im správny názov. V ktorom sa darí tebe? Rozvíjaš ho? Aký talent ešte poznáš?

varenie, šport, hra na hudobný nástroj, upratovanie, maľovanie, spev, čítanie, modlenie sa, starostlivosť o zvieratká ...

Úlohy pre školákov

- Usporiadaj písmenká, dopíš slová a doplň odpoveď podľa čísel.

RCATIVÝPO

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6

NEVÝLI

--	--	--	--	--	--

4 5

UHLSA

--	--	--	--	--

3

JAKOMET

--	--	--	--	--	--	--

1

ČLAP

--	--	--	--

2

Nezakopávajú svoj _____.

ODPOVEĎ:

--	--	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6

- Doplň správne slová na vynechané miesta.

- ✓ Prvý sluha dostal _____ talentov.
- ✓ Druhý sluha dostal _____ talenty.
- ✓ Tretí sluha dostal _____ talent.
- ✓ Prvý sluha obchodoval s talentmi a získal d'alších _____ talentov.
- ✓ Druhý sluha obchodoval s talentmi a získal d'alšie _____ talenty.
- ✓ Tretí sluha svoj talent _____.
- ✓ Pán povedal prvému a druhému sluhovi: „Vojdi do _____ svojho pána“.
- ✓ Pán povedal tretiemu sluhovi: „Zlý a _____ sluha“.
- ✓ „Vezmite mu talent a dajte tomu, čo má _____ talentov“.
- ✓ „Neužitočného sluha vyhod'te von do tmy; tam bude _____ a škrípanie _____“.

- Vylúšti osemsmerovku. Výsledok napíš na riadky.

BDEJME, BEDÁR, BOLESTI, BRÁNY, CENA, CHUDOBNÝ, DIELO, DLANE, DLHÝČAS, DOBRE, DOBRÝ, DO TMY, DVA TALENTY, HOJNE, JAMA, JEŽIŠ, KNIHA PRÍSLOVÍ, MAJETOK, MESTO, NEROZSÝPAL, NEUŽITOČNÝ, OPORA, OVOCIE, PENIAZE, PERLY, PLAČ, PODOBENSTVO, PRASLICA, PÁNOV DEŇ, PÔVAB, RADOSŤ, RUKY, SCHOPNOSTI, SLUHA, SPRÁVNE, SRDCE, STATOČNÁ, SYN ČLOVEKA, TRIEZVY, TVOJE, UKRYL, VLNA, VYBRAL, VYKOPAL, ZBIERAŠ, ZISK, ZNENAZDANIA, ZVERIL, ZÁHUBA, ZÍSKAL, ÚROKY, ÚČTOVAŤ, ČASY, ČLOVEK, ŠKODA, ŠKRÍPANIE ZUBAMI, ŽENA, ŽNEŠ

S	Ý	B	D	E	J	M	E	B	L	A	P	Ý	S	Z	O	R	E	N
P	Á	N	O	V	D	E	Ň	Š	I	Ž	E	J	C	O	I	Č	L	Á
R	Z	S	B	I	R	S	Ý	V	M	E	R	A	H	N	A	S	U	N
Á	B	Ý	R	O	Á	T	K	R	A	N	Š	M	O	L	Š	A	K	Č
V	I	A	E	D	D	O	N	O	B	H	K	A	P	E	Y	M	R	O
N	E	D	V	Á	E	U	I	V	U	O	O	L	N	K	C	O	Y	T
E	R	V	M	Ť	B	Y	H	O	Z	J	D	Ž	O	E	V	D	L	A
O	A	A	L	J	P	V	A	C	E	N	A	R	S	D	Ž	S	R	T
A	Š	T	I	E	D	Z	P	I	I	E	Ú	Č	T	O	V	A	Ť	S
A	N	A	R	Y	O	E	R	E	N	E	U	Ž	I	T	O	Č	N	Ý
B	O	L	E	S	T	I	Í	M	A	J	E	T	O	K	K	Ý	I	V
U	Y	E	V	A	M	R	S	D	P	E	N	I	A	Z	E	H	O	Y
H	R	N	Z	Č	Y	T	L	Z	Í	S	K	A	L	A	V	L	D	B
Á	O	T	A	R	O	P	O	B	R	Á	N	Y	Ť	S	O	D	A	R
Z	S	Y	N	Č	L	O	V	E	K	A	P	R	A	S	L	I	C	A
V	Y	K	O	P	A	L	Í	S	Š	T	I	S	V	A	Č	E	O	L
S	L	U	H	A	Z	N	E	N	A	Z	D	A	N	I	A	L	J	H
O	P	R	Á	N	E	J	O	V	T	S	N	E	B	O	D	O	P	A

SÚŤAŽ

Úloha pre škôlkarov

Nakresli do okienka svoj talent, ktorý rozvíjaš.

Vypracovanie
pošli do 20.11.2021
na e-mail:
ovecka.istina@gmail.com
Napíš svoje meno, vek,
adresu a cirkevnú obec.

Úloha pre školákov

Vyrieš úlohu: Na každej policike je v džbánoch rozdelených 10 talentov. V rovnakých džbánoch sa nachádza rovnaký počet talentov.

Porozmýšľaj a napíš, koľko talentov je v jednotlivých džbánoch.

Výhercovia súťaže za október:

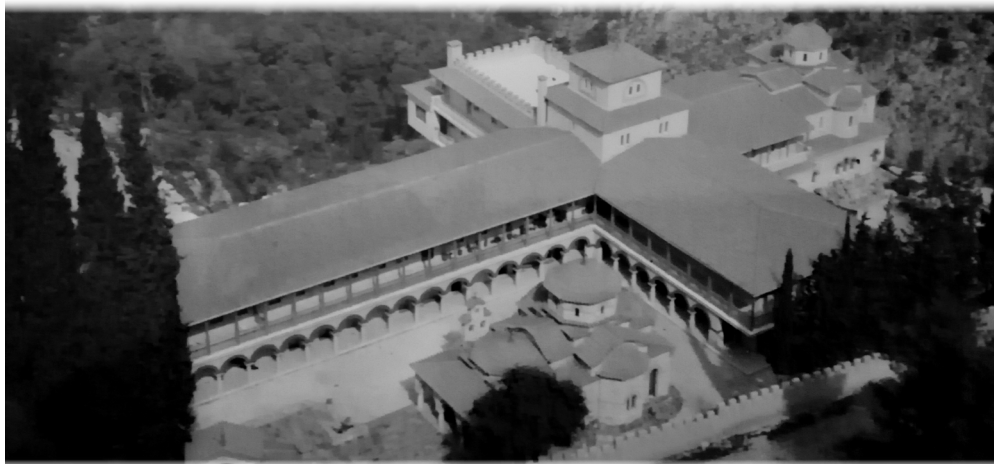
Škôlkari: Miška (4) a Ferko (4) PCO Smolník, Teodorka (2) PCO Košice

Školáci: Alexej (9) PCO PP, Paulinka (8) PCO SN, Michal (10) PCO KE

pripravila
diakonisa Natália

SPOMIENKY NA IGUMENU METODIU

Presne v nedeľu 3. októbra, v deň sviatku sv. Dionýza Areopagitu, biskupa aténskeho, ukončila svoju pozemskú púť igumena Metodia z monastiera Povýšenia čestného Kríža v Korinte – Mapsose. Rozprestiera sa nad malou malebnou dedinkou Mapsos. Nachádza sa asi 300 m n. m. Je to len ženský monastier, kde momentálne žije okolo 50 mníšok nielen z Grécka, ale dokonca aj tri zo Slovenska, z Cypru, Libanonu, Srbska. Je to budova v tvare sv. Kríža so svetlohnedými stenami, lemovanými červenými ozdobami a červenou strechou.

V r. 1979 sa začalo s výstavbou monastiera. V r. 1981 sa doň mníšky už nastťahovali. V začiatkoch výstavby sestry bývali len v stanoch, neskôr v rozostavanom monastieri, kde nemali ani okná. Celú stavbu úplne zadarmo projektoval architekt Janis, brat igumeny Metodie. Obidvaja vyrastali v detskom domove. Manželka pána Janisa poskytuje mníškam bezplatnú zdravotnú starostlivosť. Aj dievčatá zo Slovenska mali možnosť mnohokrát navštíviť tento monastier, a preto si aj touto cestou zaspomínali na igumenu Metodiú...

Bola to výnimočná žena, také asi hierondisy bývajú... Pôsobila prísne, rozvážne, hlbavo – pri otázkach, ktoré sme jej kládli, odpovedala opatrne a so zreteľom na naše mladé krehké duše. Keď ju obkolesili deti z tábora, ktorý v monastieri každoročne organizovali, žiarila ako slnko. Nádherne spievala, mala krásny úsmev, bola starostlivá, láskavá a múdra... Taká mi ostane v pamäti. Vičnaja jej pamjať, Carstvo jej nebesnoj! /Zuzka/

Tiež som mala tú česť spoznať grécky monastier v Korinte. Bola som tam trikrát a verím, že nie posledný. Zážitky sú rôzne. V monastieri neboli striktné pravidlá ohľadom oblečenia, podmienkou boli len sukne. Prikrývka hlavy bola dobrovoľná. Všetko malo hlavu aj päťu. Čas na pranie bol vyhradený iba v pondelok. Potom sme to aplikovali aj doma. Dokonca nám monašky urobili aj mäso. Naša zlatá igumena bola žena, ktorá vedela vyriešiť každú situáciu. Aj mne osobne poradila, aby som bola trpezlivá pri hľadaní manžela. Oplatilo sa. :-D Ďakujem a dúfam, že monastier ešte niekedy navštívim... teraz už aj s mojou dcérou. /Mariana/

Veľmi často spomínam na monastier. Bola som tam dvakrát a stále som tam načerpala duchovnú energiu, ktorá mi veľmi pomohla. Dokonca som si pri čudotvornej ikone vymodlila aj svojho manžela. :-) Rada spomínam na „adelfi“ (monašky), na igumenu, ktorá na mňa pôsobila ako mama, ku ktorej ste mohli vždy zájsť po radu. Možno trochu prísna, ale vždy spravodlivá a ochotná. Monastier a celkovo Grécko vo mne zanechalo krásne spomienky a určite by som tam išla znova. :-) /Jana/

Keď som prišla do monastiera sv. Kríža prvýkrát, veľmi na mňa zapôsobila добрôta a láskavosť všetkých sestier na čele s igumeniou Metodiou. Bolo veľmi príjemné a poučné vidieť, s akou detskou prostotou a úprimnosťou sa sestry a dievčatá obracali so svojimi problémami k igumenii a s akou láskou a porozumením ich igumenia všetky vyriešila. No nemala len prirodzený materský a zároveň pedagogický cit, ale bola aj výbornou organizátorkou a za svojho pôsobenia dokázala zveľadiť a premeniť monastier na oázu pokoja v tomto svete. Igumenia bola ako matka každého, kto sa nachádzal v monastieri, sestrám, dievčatám v táboch, aj nám, Slovenkám, ktoré sme sa prišli na pár týždňov duchovne posilniť. Pre každého mala dobré slovo a úsmev a táto jej vlastnosť mi zostane vrytá v pamäti navždy. /Julka/

Drahá igumena Metodia! Nech Vás Hospod' Boh prijme k sebe do Carstvija, ako ste Vy nás prijali do monastiera. Keď sa s NÍM stretnete tvárou v tvár, nech má úsmev krásny, akým ste nás blahoslovlí. Nech Vás posilňuje sladkou mannou, akou ste nás vždy pohostili, a najmä nech Vás zoberie na také krásne miesta, ako sme my mohli s Vaším blahoslovením navštíviť. Ďakujem za všetko. /Charitina – Radka/

Počas pobytu v monastieri bola igumena Metodia našou druhou mamou. Prijala nás ako vlastné deti... Dala nám možnosť duchovne sa posilniť a načerpať novú silu do boja proti hriechu a taktiež silu viesť správny duchovný zápas na ceste k spásu. Najviac mi utkveli v pamäti jej jemné ruky, húževnatosť, pribojnosť, sila, dobrosrdečnosť, trpezlivosť, ale aj oddanosť Bohu. Aj keď nás všetkých nepoznala, vytvo-

mila nám s monaškami viac ako pociť domova, teplo rodinného krbu, ktoré plynulo zo sŕdc a duší ako prejav lásky. Cítili sme pokoj, istotu, bezpečie. Prijali ste nás ako vlastné dcéry - sestry do svojej rodiny a dali ste nám možnosť stať sa na chvíľu jej súčasťou. Nikdy nezabudneme na vrúcne objatia, ktorým sme sa tešili deň čo deň, či hrejivé stisky jemných dlaní. Vždy ste sa rozdávali celé, svojím úsmevom ste rozveselili aj smutné tváre a aj keď sme sa nechceli usmievať, jeden pohľad všetko zmenil. Váš úsmev bol ako liek, zázračný balzam na dušu. Náklonnosť, obetavosť, múdre

poučenia, povzbudivé slová, ale aj cenné rady do života, ktoré nás mali viesť. Tým všetkým ste nás obohacovali. Ďakujeme aj za základy gréckeho jazyka a ceníme si, že sme v tomto „pozemskom raji“ mohli prežiť nezabudnuteľné prázdniny. /Zuzana/

Igumena, bola to žena, ktorá nás pred rokmi veľmi vrúcne spolu s ostatnými sestrami privítala v ich monastieri. Požehnala nám hodiny gréčtiny so sestrou Tatianou zo Slovenska, výlet na ostrov Egina, možnosť pokloniť sa ostatkom sv. Nektária a návštevy iných monastierov. Taktiež nám požehnala nahliadnuť do života sestier, dokonca sme mohli s nimi jesť, keďže návštevníci sa stravovali v inej jedálni, a veľa iných vecí. Myslím, že pre všetky dievčatá, ktoré tam v tom čase so mnou boli, vytvorila spolu so sestrami dočasný domov. Sú to pre mňa spomienky, na ktoré doteraz veľmi rada spomínam a nikdy na ne nezabudnem. Nech jej nesmrteľnú dušu prijme Boh vo svojom Kráľovstve. /Janka/

Neprisľúcha mi písať tieto riadky. Pokúsim sa však v slovách vyjadriť to, čo pre nás mnohých zo Slovenska znamenala igumena Metodia. Predovšetkým to bol človek veľkého srdca, ktorý síce vyrastal v detskom domove, no preukazoval lásku všetkým navôkol - svojím záujmom o človeka, ochotou pomôcť, poradiť, vypočúť i nastaviť materinskou radou. Cítili sme to vždy, keď sme prišli do monastiera, že sme došli k svojim. Nehovoriac už o jej daroch, ako prakticky druhýkrát vybudovala monastier na skalách, ako v zložitých situáciách nachádzala riešenia, ako prežiť. Vzbudzovala prirodzený rešpekt i úctu, hoci z nej sálala dobrota. Moje prvé zoznámenie sa s ňou sa uskutočnilo počas letného pobytu v detskom tábore, ktorý sa tu organizoval v týždňových turnusoch pre grécke dievčatá. A my zo Slovenska sme tu boli dlhšie - niekoľko týždňov. Vďaka igumene sme nielen spoznávali rôzne miesta na výletoch

len pre nás a chodili k moru kúpať sa, ale aj prenikali vďaka prácam a bohoslužbeniu do monastierskeho života. V reálnom živote sme si všímali, uvedomovali a zisťovali, čo je poslušanie, čo odriekanie sa, čo láska k blížnemu... Sršalo to zo sestier i celkovej atmosféry. Nehovoriac už o slzách pri lúčení sa na oboch stranách. (A to aj napriek jazykovej bariére, hoci tu máme sestry zo Slovenska). Dievčenské tábory na jednej strane narušali pokojný monastiersky život (bolo to náročné na organizáciu, ekonomické zabezpečenie normálneho chodu monastiera). No na druhej strane privádzali mladých k Bohu a ukázali na riešenie mnohých životných problémov s vierou v besedách s mníškami. A v neposlednom rade privádzali nové poslušničky. To, čo na mňa hlboko zapôsobil bolo to, že ako dieťa v domove musela počúvať vtedajšiu riaditeľku detského domova. Po čase niekdajšia riaditeľka sa tiež stala mníškou (zhodou okolností v tom istom monastieri) a s veľkou láskou a úctou hovorila o igumene, ku ktorej rada a bez problémov chodila po požehnanie už ona. „Roly“ sa teda vymenili. Nielenže bola igumenou monastiera Povýšenia čestného Kríža, ale aj ten svoj „igumenský“ kríž niesla po mnohé roky dôstojne. Preto správa o jej zosnutí mnohých hlboko zasiahla. Blaženný pokoj i vičnája jej pamjať! /Lenka/

Igumena bola prísna, no zároveň láskavá... bola jednoducho ako mama, bola vnímavá - dobrý pozorovateľ, veľmi precízna v tom, čo robila. Krásne spievala a mala nádherný úsmev, zveládila monastier na skutočne nádherné miesto. Nech odpočíva v pokoji. Carstvo nebesnej jej! /Agáta/

Bolo pre mňa veľmi smutné prečítať si, že tak nádherný človek ako bola igumena Metodía zápasí so životom... A bolo ešte smutnejšie sa dozvedieť, že odišla do večnosti a už nie je medzi živými... Slzy smútku v mojich očiach z toho, že už nikdy neuvidím tak nádhernú osobnosť, sa nedali ovládnuť... Drahá naša igumena, s láskou budem na Teba spomínať ako na výnimočného človeka, ktorého som vďaka Bohu mohla stretnúť v mojom živote. Tvoje láskavé srdce, zároveň prísnosť a múdrosť budú vždy v mojej pamäti. Nech Ťi dá náš milostivý Hospodín večný život a odpočinutie v Jeho nebeskom Kráľovstve. S láskou a úctou budem na Teba spomínať v mojich modlitbách. Blaženný pokoj i vičnája pamjať! /Lucia/

Prekrásne prostredie, okolie, atmosféra pokoja, krásna vôňa kvetov, ladanu. Aj taký je monastier Povýšenia čestného Kríža. Tak, ako sa snažila igumena Metodía celý život žiť s Bohom už tu na zemi, tak nech jej dá aj vo svojom prístave večnej blaženosti pocítiť v rajscom príbytku jeho sladkosť, neopísateľnú vôňu, radosť a spokojnosť už v Jeho prítomnosti. Vičnája pamjať!

Soson, Kyrie, ton laon Sou ke evloyison tin klironomian Sou, nikas tis vasilefsi kata varvaron thoroumenos ke to son filaton, thia tou Stavrou Sou, politevma.

sestra v Christu Zuzana

VYROBTE SI KAHANEC NA HROB

Tohto roku tzv. *Dimitrijevska roditeľská sobota*¹ pripadá na 6. novembra. V modlitbách budeme spomínať zosnulých blízkych. Naše kroky povedú aj na miesta ich odpočinku, a preto prinášam návod na výrobu jednoduchého, prírodného kahanca.

ČO BUDETE POTREBOVAŤ:

5-litrové sklo, záhradné nožnice, polystyrénová guľa (+ nôž na jej rozrezanie), sviečka, klinec, kôra, ihličnaté vetvičky a rôzne konáre (šípky, trnky...).

POSTUP:

1. Najprv sa vyberte na prechádzku do prírody a nazbierajte si prírodný materiál podľa vlastného vkusu.

2. Polystyrénovú guľu rozrežte na polovicu a pomocou klinca do nej upevnite sviečku tak, ako to vidíte na obrázku.

3. Sviečku upevnenú na polystyréne umiestnite do stredu skla a dno skla vysypte kôrou.

4. Vnútro skla vyplňte prírodným materiálom, ktorý ste si nazbierali. (Môžete sa inšpirovať obrázkom.)

5. Po obvode skla môžete obtočiť stužku alebo prírodný motúz, tenkú sviečku môžete nahradiť aj náplňou do kahančeka. Fantázii sa medze nekladú.

Alex Bromberger

PS: Postup výroby si môžete pozrieť na fotografiách na poslednej farebnej strane.

¹ Sobota zasvätená modlitbám za zosnulých pred sviatkom sv. Dimitrija Solúnskeho.

Svätá a spravodlivá matuška Ol'ga Aljašská (1916 – 1979) (26. 10. / 8. 11.)

Narodila sa roku 1916 na Aljaške v dedine Kwethluk (Kuiggluk), v rodine pôvodných obyvateľov Aljašky a dostala meno Arrsamquq. Čoskoro prijala vo svätom krste meno Ol'ga.

Ako dievča bola Ol'ga horlivou kresťankou, vždy veľa pracovala a často sa modlila, nielen za seba, ale za blízkych a za celú svoju dedinu. Už ako malá vedela naspamäť niektoré bohoslužby, poznala cirkevno-slovanský jazyk, a takisto poznala naspamäť modlitby a bohoslužby v rodnom jazyku *jupik*. Neskôr Ol'gu vydali za jedného chlapca z jej dediny. Ten bol zručným lovcom, rybárom, bol vyberaný k zodpovednej práci, cestu do chrámu však ešte tak dobre nepoznal. Okrem toho bola ich svadba dohovorovaná medzi rodičmi, a tak pre novomanželov bolo

spočiatku dosť ťažké nájsť spoločnú reč.

Napriek tomu sa Olinka neodda-la duchu sklúčenosti, ale o to viac zosilnila svoju modlitbu. A tak sa stalo, predovšetkým skrze jej modlitby, ako o tom boli presvedčení obyvatelia z jej dediny, že do chrámu našiel cestu nielen jej muž, ale tiež aj jeho šesť priateľov, z ktorých niektorí sa stali žalmisti. Nikolaj, manžel Ol'gy vo svätom krste, nakoniec nielenže našiel cestu do chrámu, ale stal sa neskôr aj kňazom. Z toho sa veľmi radovali miestni veriaci, pretože už mali v chráme sv. Mikuláša prvého stálego kňaza.

Otec Nikolaj sa však ako pastier musel starať aj o ďalších veriacich, a preto sa mnohokrát stávalo, že všetka ťarcha starostí o rodinu a deti zostávala na pleciach matušky Ol'gy. Nestarala sa však len o svoje deti, ktorých porodila bez pomoci trinásť (a osem z nich sa dožilo dospelosti), ale tiež obetavo pomáhala aj druhým rodinám. Bola vtedy jediná, ktorá sa dobre vyznala v pôrodoch a v ženských ochoreniach. Okrem domácich prác a starostí o hospodárstvo, šila tiež oblečenie, piekla prosfory a pomáhala ostatným ženám v dedine.

K ľuďom prichádzala až do ich domovov, v čom jej pomáhali aj jej deti, a čítala veriacim Boží zákon. Skrátka, čo mohla urobiť svojimi rukami, to urobila. V pravde sa stala novou svätou Tabitou pre miestnych veriacich Christovej Cirkvi.

Najviac sa snažila starať o ženy, ktoré sa ocitli v ťažkostiach. Mala s nimi súcit, s tými, ktoré okúsili násilie v rodine alebo boli zneužívané. Eskimáci sú národom uzavretým, ktorý nie je zvyknutý

deliť sa so svojimi pocitmi. A tak už len to, že niekto vypočul boľavé srdce a myseľ týchto žien, robilo život tých zranených ľahším. Takto matuška uľahčovala na duši mnohým.

Modlila sa za nich a spolu s nimi sa snažila pomáhať všetkým v akýchkoľvek ťažkostiach. Starostlivosť o domácnosť na seba prevzali jej dcéry, aby si mamička oddýchla. K tomu sa ale Oľga nechystala. Spolu so svojím mužom obchádzala za účelom konania svätých bohoslužieb miestne dediny, kde pomáhala tamojším veriacim a najmä mladým ženám, s ktorými sa delila o svoje cenné životné skúsenosti.

Keď bola Oľga staršia, ochorela. Zoslabla a začala strácať na váhe. Jej deti ju uprosili, aby šla na vyšetrenie. Vyšetrenie ukázalo, že má rakovinu v konečnom štádiu. Nasledujúce dni sa veľa modlila a bez akejkoľvek známky únavy sa pripravovala na svoj koniec a odchod z tohto pozemského života. 26. októbra 1979 prijala Sväté Tajiny, potom sa prežehnala znamením Križa a zomrela v izbe. Priala si, aby bola pochovaná v svadobných šatách, ktoré si až do tej chvíle schovávala. Mnohí z tých, ktorí ju poznali, v tej dobe plakali, pretože vedeli, že im ľad nedovolí, aby sa dostali na pohreb ich milovanej sestry. Hospodin sa však zmiloval a počasie sa natoľko zmenilo, že sa ľudia do Kwethluku mohli dostať na loďkách. Taktiež pôda bola zamrznutá, ale ľudia, ktorí videli zázrak s vetrom a morom, išli s pevnou vierou kopat' hrob a nemýlili sa. Zem, ako dosvedčili tí, ktorí to videli na vlastné oči, bola mäkká a všetko, čo bolo treba urobiť, išlo dostatočne ľahko.

Jedna žena dosvedčila, že po zosnutí spravodlivej za ňou prišla Oľga

vo sne, aby ju varovala pred smrteľnou chorobou jej mamičky. Prosila ju, aby sa nermútili, pretože jej mamička bude na mieste svetla, kde sa teraz nachádza aj samotná Oľga. Žena sa poponáhľala za svojou mamičkou a všetko našla tak, ako jej to povedala spravodlivá. Mamičke pomohla, aby sa mohla pripraviť na koniec svojho života bez bolesti, v izbe. Takto matuška Oľga podľa svedectva mnohých ľudí, ktorí ju milovali a ktorým ona pomáhala, nezanechala svoju pomoc ani po jej blaženom odchode do nebeského príbytku.

Matuška Oľga Michael (tak znelo jej priezvisko) nie je v súčasnej dobe ešte oficiálne pripočítaná k zástupu svätých, no napriek tomu sa po celom svete nachádza veľmi veľa ľudí, ktorí si ju ctia ako svätú. Vzývajú jej meno v modlitbách a dostávajú od Boha milosť, uzdravenie, pokánie, útechu a silu vytrvať. Na území svojej eparchie je „matuška Oľga“ ctená ako miestna svätá.

Zdroj: zivotysvatych.blogspot.com

Zuzana Sadilková

DETI V CHRÁME

Na svätej Liturgii sa snažíme o to, aby sme sa modlitbou v spoločenstve ľudí trochu odklonili od každodenného svetského života a priblížili sa k tomu duchovnému. Veriaci človek sa už pred Liturgiou dôstojne pripravuje do chrámu. A do chrámu nepripravujeme len seba. Pripravujeme tiež aj naše malé a veselé ratolesti, ktoré sú na tom duchovne oveľa lepšie ako my, na čo často zabúdame. Efrém Sýrsky hovorí, že blahoslavený je ten, kto zbožne vychováva svoje deti. V chráme majú miesto všetci. Starí, mladí, väčšie deti, ale aj malé detičky, ktoré privádzame podľa slov samotného Spasiteľa Isusa Christa: *„Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takým patrí Božie Kráľovstvo.“* (Mt 19, 14)

V chrámoch je čoraz menej a menej detí a jeden z dôvodov je, že budú vyrušovať otca duchovného pri vykonávaní sv. Liturgie. Osobne nepoznám duchovného otca, ktorému by malé deti vyrušovaním prekážali pri slúžení sv. Liturgie. Raz jeden otec duchovný povedal, že detičky ho v chráme svojou hrou a krikom pri Liturgii vôbec nerušia. Že pri vykonávaní Liturgie ho nevyrušia ani strieľajúce tanky, nie to malé deti. Keď sú deti maličké, vyžadujú si od rodičov veľa starostlivosti, nevedia sa samé najesť, napiť vody, prebaliť sa, dať si cumlík späť do úst a mohli by sme toho spomenúť oveľa viac. Keď sú väčšie, pobeľujú sem a tam, hopsajú, občas aj skúmajú, čo v chráme je, a podobne. Mnoho ľudí deti napomína, no zabúdajú na to, že napomínajú anjelov, ktorí sú čistí a bezhriešni.

Veriaci človek, ktorý napomína malé deti v chráme, aby boli ticho a nebehali, zabúda, že sám sa odlučuje od Boha a odťahuje svoju prítomnosť od modlitby a od sv. Liturgie svojou nevnímavosťou, svojím hnevom, svojím pohoršovaním sa nad nevinným stvorením. Mnohokrát títo veriaci počas Liturgie upozorňujú rodičov a konfrontujú ich so všetkým, čo dieťa robí. Má takýto človek v chráme viac duchovnosti ako malé dieťa? Môže sa taký človek úprimne modliť, pristupovať k sv. Eucharistii, keď sa pred svojím hnevom neubrání v chráme na Liturgii? Skúsme sa nad tým zamyslieť. Nehovoriac o tom, že pri deťoch sú rodičia nablízku, aby si ich ratolesti neublížili a, samozrejme, niečo nerozbili, a pod.

Dôležité ale je, aby sa rodičia nenechali zastrašiť a nedaj Bože, neprestali kvôli tomu privádzať detičky do chrámu. Ten, komu vadia deti v chráme, by sa mal

zamyslieť nad sebou samým a položiť si otázku, či je takýto prístup správny a či chce skutočne konať v rozpore so slovami samotného Spasiteľa, ktorý hovorí: *„Dajte si pozor, aby ste neopovrhli ani jedným z týchto maličkých. Lebo vám hovorím, že ich anjeli v nebi ustavične hľadajú na tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach.“* (Mt 18, 10)

Privádzajme deti do chrámu na Liturgiu a iné bohoslužby, aby chrám spoznávali od malička, aby boli prítomné na Liturgii a pristupovali k sv. Eucharistii. Aby vedeli, čo je Liturgia, večerňa, utreňa, vsenočné bdenie, akafist, a pod. Prepodobný Nikon Optinský hovorí, že požehnané sú tie deti, ktoré rodičia učia modliť sa, hovoriť o Bohu a čítať duchovné knihy. Je to pre ich duchovný vývoj najdôležitejšia fáza.

Rodičia by mali dbať o to, aby sa dieťa duchovne formovalo a osvojovalo si veci ako je modlitba, prežehnanie sa pred Krížom, pred chrámom, čítanie duchovných kníh, a pod. Učiť ich, že je veľmi dôležité navštevovať chrám, modliť sa v ňom, žiť v Christovom spoločenstve a pri chráme. Prepodobný Ambróz Optinský hovorí, že ste povinní učiť deti a učiť sa od detí podľa slov samotného Christa: *„Amen, hovorím vám, že ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nikdy nevojdete do nebeského kráľovstva.“* (Mt 18, 3)

Nezabúdajme, že deti sú naša budúcnosť, že ak ich vychováme v zbožnosti, pokore, láske k druhým, ony to opätujú nám, a potom svojím deťom. Deti sú zrkadlom a najväčším darom svojich rodičov a je len na rodičoch, ako s týmto krásnym darom naložia. Deti svojou nevinnosťou prinesú radosť a šťastie kdekoľvek prídu, pretože vnímajú svet čistými očami a ich pozastavovanie sa nad maličkosťami každodenného života nás má naučiť, čo je v skutočnosti dôležité. Budme k deťom ohľaduplní na Liturgii a v chráme, neodsudzujme ich za krik, za pobehovanie.

Do chrámu sa chodíme modliť a modliť sa učíme aj naše deti. Učme sa od detí, akí by sme v skutočnosti mali byť. V chráme sa pri Tajine Krstu začína ozajstná duchovná púť, ktorá by celý pozemský život mala smerovať k Bohu. Dbajme o to, aby sa naša modlitba a náš duchovný život upieral správnym smerom a nezabúdajme, že deti sú živým obrazom tých, ktorí sú v spoločenstve s Bohom a ktorí celý svoj život Bohu zasvätili.

Zdroje

svyatye.com/otcy/O-detiakh/1.html

Biblia: Ekumenický preklad

POKÁNIE

„Pretože mnohé a veľké veci nám boli dané skrze Zákon, Prorokov a tých, čo po nich nasledovali.“ (Sir 0, 1)

Ako sa píše v predslove knihy múdreho Isusa, syna Sirachovho, aj nám sa v tento čas patrí pre ponaučenie a inšpiráciu uviesť ako príklad pokánia človeka nám veľmi blízkeho, kráľa, ktorý je predkom Isusa Christa a ktorého nádhernú modlitbu sa modlíme na každom jednom Veľkom povečerji. Túto modlitbu poznáme ako modlitbu „Manassíji, carjá Iudéjska“.

Kto bol kráľ Manassija a aká bola jeho životná cesta? Kráľ Manassija (Manasses, Menašše) sa stal vládcom, keď mal dvanásť rokov. V Jeruzaleme vládol päťdesiatpäť rokov. Tento kráľ bol spočiatku kráľom všetkej pohanskej ohavnosti, konal presne tak, ako národy okolo neho, ba dokonca *„zvedol Júdu a obyvateľov Jeruzalema, aby robili horšie ako národy, ktoré vyhladil Hospodin spred tváre synov Izraelových.“* (2Krn 33, 9) Kráľ Manassija dal postaviť pre Baala oltáre, zriadil miesta

na uctievanie rozličných pohanských božstiev, ba dokonca obnovil i tie, ktoré zbúral jeho otec. Jeho skazonosná činnosť však siahala aj ďalej. V samotnom jeruzalemskom chráme umiestnil modly a postavil oltáre pre pohanské božstvá. Takisto *„veštil, predpovedal budúcnosť podľa letu a kriku vtákov, čaroval a ustanovil bruchovravcov a zaklínačov.“* (2Krn 33, 6) Hospodin sa k Manassijovi a k jeho ľuďom prihovril, tí ho však neposlúchli. A čo sa stalo? Na Izrael zaútočil asýrsky kráľ, spútal kráľa Manassiju a vzal ho do babylonského zajatia. V tejto bezvýchodiskovej situácii sa Manassija obrátil k Bohu a učinil pokánie.

Ako všetci zaiste vieme, príklad kráľa Manassiju sa do veľkej miery podobá

na náš vlastný život. Namiesto pravého Boha slúžime rôznym modlám a božstvám v podobe peňazí, slávy, majetku, našich vlastných vášní, či iných ľudí, ktorým slúžime ako bohom. Stavíme oltáre našim hriešnym záľubám a i v samotnom chráme počas bohoslužieb stavíme pred seba pomyselné modly - svetské starosti, o ktorých premýšľame, a tieto pred nami stoja a bránia nám pozerat' sa a zúčastňovať na modlitbe a bohoslužbe. Isus Christos nás neustále vyzýva k náprave, či už prostredníctvom Evanjelia a kázne v chráme alebo prostredníctvom našich blízkych, avšak my nepočujeme a nemeníme svoj život. Potom na seba privoláme utrpenie, čo je však dôležité, málokomu z nás sa podarí vrátiť k Bohu a uskutočniť naozajstné pokánie. To je aj dôvod toho, prečo je pre nás príklad pokánia kráľa Manassiju veľmi dôležitý a poučný. Ukazuje nám totiž správne a funkčné pokánie. Postup jeho obrátenia je zachytený práve vo vyššie spomenutej modlitbe, ktorú teraz podrobnejšie preskúmame a pokúsime sa vziať si z nej ponaučenie.

„ГЛАЧЕНЪ СЪМЪ МНОГОМЪ ОУЗЪМЪ ЖЕЛѢЗНЫМЪ, БО СЪЖЕ НЕ ВОЗВЕРНѢ ГЛАВѢ МОЕѢ, И НѢСТЬ МНѢ ОУСЛАВЛЕНІА”

V tomto verši vidíme, ako *kráľ spoznáva svoj duchovný stav*, pociťuje jeho ťažobu a opisuje ho.

„И НЫНѢ ПРИКЛОНЯЮ КОЛѢНА СЕРДЦА, ТРЕБѢА Ѣ ТЕБѢ БЛАГОТН:”

Tu sa *kráľ pokorne skláňa pred Bohom* a uvedomuje si potrebu Božej dobroty.

„СОГРЕШИХЪ ГДН, СОГРЕШИХЪ, И БЕЗЗАКОНІА МОА ЯЗЪ ВѢМЪ: НО ПРОШѢ МОЛАА, ОУСЛАВН МНѢ ГДН”

Ďalej si *uvedomuje svoju hriešnosť a vyznáva ju pred Bohom. Prosí o pomoc.*

„ЗАНЕ ТЫ СЪ БЖЕ, БГЪ КАРЮЩИА, И НА МНѢ ЯВІШИ БН БЛГОТЪ ТВОЮ, ЯКЪ НЕДОСТѢННА ОУЩА СПЕШИ МА, ПО МНОЗѢН МНОГОТН ТВОЕИ,”

V tejto vete *kráľ vyjadruje nádej na záchranu a vieru, že Boh je dobrotivý*, lebo Boh je Bohom kajúcnikov.

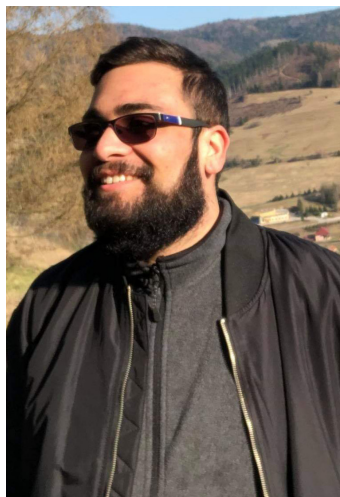
„И ВОСХВАЛЮ ТА БЫНѢ БО ДНѢХЪ ЖИВОТѢ МОЕГѢ.”

A na koniec hovorí jednu veľmi dôležitú vetu: „...*a budem ťa oslavovať (velebit) vždy, v dňoch môjho života...*” *Kráľ už viac nehreší.*

Ako môžeme vidieť, Biblia nám ponúka výborný postup - recept na skutočné pokánie. Pokánie však musí mať svoje plody, pretože iba vtedy je skutočné a až potom si je možné vziať z neho ponaučenie. A aké sú plody pokánia kráľa Manassiju? Po tom, ako ho Hospodin priviedol späť do Jeruzalema a Manassija spoznal, „*že Hospodin je Boh,*” (2Krn 33, 13) „*z Hospodinovho domu odstránil cudzie božstvá, modly a všetky oltáre...a vyhodil všetko von z mesta. Znovu postavil Hospodinov oltár a obetoval na ňom obeť spasenia a chvály a prikázal Júdovi, aby slúžili Hospodinovi, Bohu Izraela.*” (2Krn 33, 15-16) O jeho vnukovi, kráľovi Joziášovi sa píše, že v ceste jeho praotca Dávida (t.j. v dobrej ceste) „*sa neodklonil ani napravo, ani naľavo.*” (2Krn 34, 2) Preto nasledujme tento úctyhodný príklad a číňme pokánie správnym spôsobom. Vtedy prinesie naozajstnú zmenu života a skutočné obrátenie k Bohu.

OBSAH

Svetlice bohoslužobne ožili.....	3
Istinkáči na trangáči.....	4
Život mladého človeka.....	6
Pravoslávna rodina.....	8
Pravoslávie vo svete.....	11
Pramene.....	13
Ovečka.....	15
Spomienka.....	23
Tvorivé dielne.....	27
Novodobí svätí.....	28
Liturgické okienko.....	30
Študentské práce.....	32

Dávid Horváth
redaktor

...a každý mesiac uvidíte iného
z nás, tvorcov Vašej Istiny:-)

Obálka: Študenti PBF na hodine ikonopisectva
Strana 2: Istinkáči na trangáči, PKS v Prešove
Strana 35: Fotopostup - Tvorivé dielne, str. 32.
Strana 36: Fotografie z akcie, PCO v Slovinkách

ISTINA - Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS.

Redakčná rada: Marína Bachledová, Alex Bromberger, Jana Gubová, Daniel Havaj, Dávid Horváth, Eva Kahancová, Jana Kapralová, Ludvig Kináč, Petra Petrisková, Zuzana Sadilková, Juliána Savčáková, Natália Spišáková, Tatiana Vasiliou Mihaličová, Jaroslava Žáková, Šéfredaktor: Kamil Kurták

Korektúra: Anna Pružinská

Grafik: Jaroslav Smoleň

Technický redaktor: jerej Miroslav Guba

Pokladník: Anton Sorokáč

Ročník XXVI/2021. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vychádza 12-krát do roka.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: istina12@gmail.com

web: www.bpmorthodox.sk/istina

IBAN: SK9283300000002401561588

Ročný príspevok 6 € + poštovné, uviesť krátke meno odosielateľa

Cirkevne schválené. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci.

Dátum vydania: október 2021

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

